

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет іноземної філології
Кафедра прикладної лінгвістики

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
МАШИННИЙ ПЕРЕКЛАД

підготовки
спеціальності
Освітньо-професійної програми

Форма навчання
Курс
Семестр

бакалаврів
035 Філологія
Прикладна лінгвістика. Переклад і
комп'ютерна лінгвістика
Денна, заочна
II
IV

Луцьк 2021

Силабус навчальної дисципліни «МАШИННИЙ ПЕРЕКЛАД» підготовки бакалаврів, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньо-професійною програмою Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика.

Розробник: канд. філол. наук, ст. викладач О. О. Карпіна

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри прикладної лінгвістики
протокол № 1 від 31.08.2021 р.

Зміни до силабусу внесено на підставі рішення засідання науково-методичної комісії факультету іноземної філології
протокол № 7 від 03.02.2022 р.

Силабус перезатверджено на засіданні кафедри прикладної лінгвістики
протокол № 8 від 11.02.2022 р.

Завідувач кафедри: д. ф. н., проф. Біскуп І. П.

І. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика. Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90год. / 3 кредити		Рік навчання 2-й
		Семестр 4-ий
		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 28 год. Консультації 6 год.
ІНДЗ: <u>не передбачено</u>		Самостійна робота 38 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		англійська та українська

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика. Бакалавр	Циклу професійної підготовки
Кількість годин/кредитів 90 год. / 3 кредити		Рік навчання 2-й
		Семестр 4-ий
		Лекції 4 год.
		Практичні (семінарські) 8 год.
ІНДЗ: <u>не передбачено</u>		Самостійна робота 66 год.
		Консультації 12 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		англійська та українська

ІІ. Інформація про викладача

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Карпіна Олена Олександрівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	-
Посада	старший викладач
Контактна інформація	м. т. (050) 985-50-05

	karpina@vnu.edu.ua, karpina@i.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi (посилання на електронний розклад)
	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, що їх зазначено в силабусі.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. В епоху неспинного технологічного прогресу автоматизовані системи перекладу змагаються за пріоритетну роль у процесі інтерпретації текстів різними мовами, необхідної для успішного функціонування різних сфер людської життєдіяльності. Починаючи з першої публічної демонстрації системи машинного перекладу з обмеженим функціоналом, представленої під час Джорджтаунського експерименту в 1954 році, розвиток перекладацького інструментарію стрімко розширюється та вдосконалюється, поступово звільняючи людину від тих функцій і задач, що поставали перед нею в процесі перекладу, суттєво прискорюючи та оптимізуючи його. Затребуваність продуктів комп'ютерної індустрії у сфері перекладу пояснено широким вибором інструментів машинного перекладу, придатних для користування як професійними перекладачами, так і недосвідченими користувачами. **Об'єктом** вивчення постає *переклад* як процес інтерпретації письмових текстів з однієї мови на іншу за використання спеціалізованих комп'ютерних програм та додатків. **Предмет** – *автоматизовані засоби перекладу*, призначені для вирішення перекладацьких задач різної складності та спрямованості.

2. Пререквізити й постреквізити. Теоретичне й практичне підґрунтя ОК «Машинний переклад» утворюють базові знання, отримані з таких дисциплін, як **інформаційні технології** (засоби створення, зберігання й перетворення інформації лежать в основі технологій автоматизованого перекладу; перші практичні пропозиції машинного перекладу базувалися на інформаційній теорії), **теорія і практика перекладу** (перекладацькі навички, отримані під час опанування цієї дисципліни, принагідні для оцінки якості машинного перекладу та редагування перекладених текстів; студентам бажано мати уявлення про методики й різні види перекладацьких трансформацій для інтерпретації авторських текстів), **граматика в межах курсу англійської мови** (граматичні проблеми перекладу, типи помилок, що їх припускаються автоматизовані інструменти перекладу опираються на знання про морфологічні категорії та форми, синтаксичні конструкції; одна із ключових стратегій моделювання

засобів машинного перекладу ґрунтується на граматичних правилах); **основи прикладної лінгвістики** (у теорії машинного перекладу зацентровано на знаннях про мову як особливу систему знаків і символів).

До *постреквізитів* належать ОК «Теорія і практика перекладу», «Послідовний і синхронний переклад», «Експертні системи та штучний інтелект», «Навчальна практика з машинного перекладу» тощо.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни. Методи навчання. Метою викладання навчальної дисципліни «Машинний переклад» є формування в студентів системи знань і вмінь, пов'язаних з автоматизацією процесу перекладу.

До основних **завдань** належать:

1. ознайомити студентів із передумовами виникнення та основними етапами розвитку машинного перекладу;
2. окреслити основні теоретичні положення та поняття, що належать до кола проблематики дисципліни;
3. детермінувати роль людини в процесі машинного перекладу;
4. сформуванати уявлення про основні підходи в розробці автоматизованих інструментів перекладу;
5. ознайомити з використанням алгоритмів машинного перекладу в технологіях розпізнавання та інтерпретації мовлення;
6. сформуванати практичні навички роботи із засобами автоматизованого перекладу (CAT tools – Computer-Aided Translation), що охоплюють створення перекладацьких проєктів, укладання глосаріїв, опанування базовими опціями перекладацького інструментарію, користування пам'яттю перекладів тощо;
7. сформуванати базові знання оцінювання якості машинного перекладу на різних мовних рівнях;
8. навчити основним методикам редагування перекладених текстів;
9. сформуванати практичні навички роботи з веб-інструментами перекладу;
10. ознайомити майбутніх фахівців перекладу з принципами роботи в командних проєктах.

Протягом викладання дисципліни впроваджено *традиційні* та *інноваційні* методи навчання. До *традиційних методів* належать пояснювально-ілюстративний – студенти отримують готову інформацію, словесно, а також у вигляді презентацій і відеороликів із детальним поясненням, – і *репродуктивний* – викладач демонструє роботу з додатками автоматизованого перекладу, студенти поетапно відтворюють кожен вид роботи. *Інноваційні методи* включають *проєктно-дослідницький метод* – студенти отримують колективне завдання – створення колаборативного проєкту, – яке вони повинні завершити в обмежені терміни; *метод кейсів* – переклад окремих проблемних

уриwkів колективно обговорюється, студенти пропонують свої варіанти, обґрунтовуючи свою позицію; *відповіді на запитання, які стосуються розуміння й засвоєння матеріалу*; відпрацювання профільних навичок (компетентісний) – студенти затреновують отримані знання, перекладаючи тексти на різну тематику за допомогою додатків перекладу, викладач пропонує завдання, що дозволяють студентам спробувати себе у різних професійних ролях, пов'язаних із перекладом: перекладача, редактора, менеджера проєкту.

В умовах дистанційного навчання заняття базуються на методах, що інтегрують інформаційні веб-технології: веб-заняття на платформі Zoom в режимі реального часу, здійснення модульного контролю на базі розроблених тестів на платформі *Onlinetestpad*, долучення студентів до класів, створених на платформі Google classroom, запис відеоінструкцій, у яких продубльовано пояснення викладача щодо виконання практичних завдань.

4. Результати навчання (компетентності). Опанувавши курс «Машинний переклад», студенти матимуть уявлення про криптологічне підґрунтя та перші спроби автоматизації перекладу; оперуватимуть англomовними поняттями та термінами, релевантними до теорії та практики машинного перекладу; чітко диференціюватимуть між основними стратегіями моделювання перекладацьких інструментів і переліком опцій, які враховують під час розробки відповідних систем; знатимуть переваги й недоліки систем на основі граматичних правил і статистичних систем машинного перекладу; керуватимуться набутими знаннями для визначення ролі людини в різних типах перекладацьких систем; матимуть практичні навички роботи з автоматизованими системами перекладу; вмітимуть працювати в хмарних системах автоматизованого перекладу; засвоять основні принципи та напрями роботи в командних проєктах. Студенти здобудуть такі **компетентності**:

1. Інтегральна компетентність (здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики та перекладу) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов) (ІК).

2. Загальні компетентності:

✓ здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій (ЗК 2);

- ✓ здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 3);
- ✓ здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 4);
- ✓ здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК 5);
- ✓ здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 6);
- ✓ вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 7);
- ✓ здатність працювати в команді та автономно (ЗК 8);
- ✓ здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК 9);
- ✓ здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 11);
- ✓ навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 12).

3. Фахові компетентності:

- ✓ здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні (ФК 2);
- ✓ здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя (ФК 6);
- ✓ здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації) (ФК 7);
- ✓ здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань (ФК 8);
- ✓ здатність застосовувати лексико-семантичні, граматичні й стилістичні трансформації під час письмового та усного перекладу текстів різних жанрів і функціональних стилів для забезпечення синтаксичної, семантичної та прагматичної еквівалентності вихідного та цільового текстів (ФК 13);
- ✓ здатність здійснювати доперекладацький аналіз тексту, застосовувати автоматизовані інструменти перекладу, укладати тематичні глосарії та володіти навичками постредагування (ФК 14);
- ✓ здатність використовувати сучасні інформаційні системи та технології під час виконання функціональних завдань та обов'язків, знати основи безпечної роботи в інформаційних системах, методи створення баз даних та вебресурсів (ФК 15).

Програмні результати навчання:

- вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації **(ПРН 1)**;
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати **(ПРН 2)**;
- організовувати процес свого навчання й самоосвіти **(ПРН 3)**;
- використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності **(ПРН 6)**;
- знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності **(ПРН 8)**;
- знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності **(ПРН 10)**;
- знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами **(ПРН 11)**;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють **(ПРН 12)**;
- використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя **(ПРН 14)**;
- вбирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення та використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання **(ПРН 17)**;
- мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах **(ПРН 18)**;
- вміти правильно обирати перекладацьку стратегію та забезпечувати її реалізацію через застосування відповідних перекладацьких трансформацій **(ПРН 20)**.

5. Структура навчальної дисципліни

Таблица 3 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Modern Machine Translation Systems							
Тема 1. MT History. Basic Concepts.	12,5	4	2		6	0,5	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 2. Rule-Based MT Systems	8,5	2	2		4	0,5	ДС + ДБ + РК /5
Тема 3. Corpus-Based MT Systems	9,5	4	1		4	0,5	ДС + ДБ + РК /2,5
Тема 4. Speech-to-Speech and Online MT systems	9,5	2	1		6	0,5	ДС + ДБ + РК /2,5
Разом за модулем 1	40	12	6	-	20	2	15
Змістовий модуль 2. Modern Translation Memory-Based Computer-Aided Translation Systems (CAT)							
Тема 5. TM. Wordfast CAT Tools	12	2	6		4	1	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 6. OmegaT CAT Tool.	10	1	4		4	1	ДС + ДБ + РК /5
Тема 7. Web-based Cat Tools: MateCat	12	2	6		4	1	ДС + ДБ + РК+РМГ /2,5
Тема 8. Web-based Cat Tools: SmartCat	14	1	6		6	1	ДС + ДБ + РК /2,5
Разом за модулем 2	48	6	22	-	18	4	15
Командний проєкт							РМГ / 10
Усього							40
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота 1							Т / 20
Модульна контрольна робота 2							Т / 40
Усього	90	18	28	-	38	6	100

Таблица 3а (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Modern Machine Translation Systems							

Тема 1. MT history. Basic Concepts.		1	-		12	2	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 2. Rule-based MT Systems		1	-		12	2	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 3. Corpus-Based MT Systems		1	-		12	1	ДС + ДБ + РК / 2,5
Тема 4. Speech-to-Speech and On-line MT Systems		1	-		10	1	ДС + ДБ + РК / 2,5
Разом за модулем 1	56	4	-	-	46	6	15
Змістовий модуль 2.							
Modern Translation Memory-Based Computer-Aided Translation (CAT) Systems							
Тема 5. TM. Wordfast CAT Tools			2		6	2	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 6. OmegaT CAT tool.			2		6	2	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 7. Web-based Cat Tools: MateCat			2		4	1	ДС + ДБ + РК / 2,5
Тема 8. Web-based Cat Tools: SmartCAT			2		4	1	ДС + ДБ + РК / 2,5
Разом за модулем 2	34	-	8	-	20	6	15
Командний проект							РМГ / 10
Усього							40
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота 1							Т / 20
Модульна контрольна робота 2							Т / 40
Всього годин / Балів	90	4	8	-	66	12	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 4

Тема	Кількість годин		Питання для самостійного опрацювання
	денна форма	заочна форма	

Tema 1. MT History. Basic Concepts.	8	14	Arabic Origins of Cryptanalysis; Universal Language Planners; Precursors of MT; Translation Memorandum; Georgetown experiment; ALPAC Report; the Emergence of Translation Workstations
Tema 2. Rule-Based MT Systems.	6	12	Basis Components of RBMT Systems; Types of Rule-Based Machine Translation Systems; Basic Principles of RBMT Systems Design; Types of Linguistic Information; Bernard Vaquois Pyramid.
Tema 3. Corpus-Based MT Systems	8	12	Statistical MT Models; Alignment of Parallel Corpora; Fertility of Translation Units; N-grams as Linguistic models; Types of Statistical MT.
Tema 4. Speech-to-Speech and On-line MT Systems	8	10	Basic Components of Speech-to-Speech MT systems; Chronology and Milestones of Speech-to-Speech translation systems (NEC system at ITU Telecom World; ASURA, JANUS, DIPLOMAT, BABYLON, IBM Master); Commercial MT systems (Babel Fish, Google, ProMT, SDL free translator, Systran, WorldLingo)
Tema 5. TM. Worfast CAT tools.	2	6	Computer-Assisted Human Translation vs Human-Assisted Machine Translation; Basic Components of the Translator's Workstation; Computer-Based Terminological Resources (Glossaries). Wordfast PRO and Anywhere Versions.
Tema 6. OmegaT CAT tool.	2	4	Basic Features: Fuzzy Matching; Automatic Propagation of Translations; Tag Protection and Validation; Machine Translation (Google Translate, Microsoft Translator, Apertium, Yandex, MyMemory); Graphic Aligner For All Supported Formats; Quality Checks; SDL MultiTerm.
Tema 7. Web-Based Cat tools: MateCat	2	4	Online Translation Tools (MateCat, SmartCAT, Memsource, Zanata); Online Communities And Forums: Translators Café; Team Work and Collaborative Translation; Multilingual Translation Memories; Real-Time Communication.

Тема 8. Web-based Cat tools: SmartCAT	2	4	Smart Segment-Locking Mechanism, Comments Section; Sharing Glossaries and Importing Terminology; Types of MT Engines: Statistical, Neural, Adaptive or Custom; Pre-translation and Post-Editing.
Разом:	38	66	

IV. Політика курсу

Розподіл балів та критерії оцінювання

Під час вивчення ОК «Машинний переклад» студент виконує такі види робіт: вивчення теоретичного й практичного матеріалу (на практичних заняттях та самостійно, уключно з підготовкою індивідуального завдання), написання тестів. Повноцінне засвоєння курсу передбачає відвідування лекцій, індивідуальне опрацювання літературних джерел відповідно до тематики семінарських занять; підготовку презентацій, переклад текстів із використанням перекладацьких інструментів різної спрямованості, участь у командних проєктах.

У межах другого змістового модуля студенти реалізують командний проєкт. Для цього учасники навчального процесу самостійно утворюють команди, що складаються з проєктного менеджера – керівника проєкту, перекладачів і коректорів, самотужки добирають англomовний текст для перекладу, попередньо перевіривши його на відсутність наявних перекладів українською чи російською мовами, та перекладають текст у хмарному середовищі MateCat або SmartCAT. Після закінчення роботи над проєктом, студенти складають звіти, які виголошують на практичному занятті під час обговорення проєктів.

Здобувачам освіти може бути зараховано результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування регулюється [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.](#) і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки.

Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;
- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;
- 10 балів – за публікацію статті (статтей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;
- 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

За умови представлення здобувачами освіти документів (сертифікатів, свідоцтв тощо), що засвідчують отримані результати та відповідають тематиці, обсягу та результатам навчання, які співпадають з ПРН ОК, здобувачі мають право одноразово отримати додаткові бали до семестрового оцінювання однієї дисципліни:

- 10 балів при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом один кредит (30 годин); або який складається мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не нижче 80% правильних відповідей.
- 5 балів при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом один кредит (30 годин); складається мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не менше набраних 60% правильних відповідей.
- 1 бал при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, без складання тесту, тривалістю від 1 до 3 годин. Одному здобувачеві може бути зараховано не більше як три таких сертифікати, сумарною кількістю – три бали під час оцінювання однієї ОК.

Підтвердження подається здобувачем освіти викладачеві курсу не пізніше ніж за 10 днів до дати останнього заняття з дисципліни. При цьому студент у встановлені терміни подає заяву на ім'я проректора та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету відповідно до схвальної резолюції проректора з навчальної роботи та рекрутації з урахуванням

Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Несвоєчасне виконання завдання.

Студент, який із певних причин не відвідує лекції, зобов'язаний аргументувати свою відсутність і представити конспект пропущеного заняття. Якщо студент відсутній на практичному занятті, то залежно від виду діяльності, передбаченого силабусом, студент проходить усне опитування на пропущену тематику або демонструє навички роботи з перекладацькими системами, що тестували на занятті з представленням результатів – перекладених і редагованих текстів. Під час демонстрації практичних вмінь студент оперує термінологічним апаратом на кожному етапі роботи з програмами перекладу.

Відсутність студента на тестових видах роботи оцінюється в «0» балів. Повторне написання тестів можливе лише за наявності офіційного документу, який підтверджує причину відсутності студента.

Дотримання правил навчальної етики та академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності, згідно Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки, здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту») :

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з університету (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.](#)

V. Підсумковий контроль

Усі види навчальної діяльності студента оцінюються певною кількістю балів. Підсумковий контроль у 4 семестрі здійснюється у формі екзамену. Дисципліна складається з двох змістових модулів, та її вивчення не передбачає виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання (максимум 40 балів);
2. модульна контрольна робота 1 (максимум 20 балів);
3. модульна контрольна робота 2 (максимум 40 балів).

Викладач залишає за собою право заохотити студентів додатковими балами (до 15 балів) за участь у різних видах наукової та навчальної діяльності, що передбачає використання професійних навичок, дотичних до курсу: результативна участь у діяльності проблемної групи з перекладу (від 5 до 15 балів); публікація статті (10–15 балів); публікація тез доповідей (10 балів), виступ на конференції (5 балів).

Студент, який навчається з елементами **дуальної освіти**, повинен чітко дотримуватися індивідуального плану відповідно [до Положення про підготовку студентів у ВНУ імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти.](#)

Підсумкову семестрову оцінку буде виставлено без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю, якщо студент успішно виконав усі завдання, що їх передбачено силабусом, і набрав не менше ніж 75 балів. Цю оцінку буде виставлено в день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності студента. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки студент складає екзамен у формі екзаменаційного тестового контролю, зміст якого охоплюють модулі, що їх зазначено вище, в терміни, визначені розкладом залікової сесії.

Детальніше про поточне та підсумкове оцінювання за покликанням.
https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_potochne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf

VI. Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
90 – 100	Відмінно Дуже добре Добре Задовільно Достатньо	Зараховано
82 – 89		
75 – 81		
67 – 74		
60 – 66		
1 – 59	Незадовільно	Не зараховано

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Дарчук Н. П. Комп'ютерна лінгвістика : Підручник. Київ : КНУ, 2008. 351 с.
2. Дьячкова О. В. Информационные технологии переводчика : практикум и метод. рекомендации для студентов. Харьков : Изд-во НУА, 2017. 92 с.
3. Єлісеєва С. В. Переклад і локалізація у сфері інформаційних технологій : наук. праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія". Сер. : Філологія. Мовознавство. 2015. Т. 255, Вип. 243. С. 32–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdufm_2015_255_243_8
4. Ткачук В., Чумак Г. Теорія і практика машинного перекладу : навч. посібник. Тернопіль, 2006. 71 с.
5. Arnold D. Machine Translation. L., 1996. 300 p.
6. Arora K, Arora S. Roy, M. K. Speech to speech translation: a communication boon CSIT. 2013. 1. 207–213. URL : <https://doi.org/10.1007/s40012-013-0014-4>
7. Craciunescu, O. Machine Translation and Computer-Assisted Translation: a New Way of Translating? *Portal for Language Professionals and their Clients*: website. URL: <http://https://www.translationdirectory.com/article92.htm>
8. Dupont, Q. The Cryptological Origins of Machine Translation, from al-Kindi to Weaver. *Amodern*. 2017. 8. URL : https://www.researchgate.net/publication/319529566_The_Cryptological_Origins_of_Machine_Translation_from_al-Kindi_to_Weaver
9. Hutchins, W. Somers H. An Introduction to Machine Translation. London : Academic Press, 1992. 351 p.

10. Nakamura S., Markov, K., Nakaiwa H., Kikui G. The ATR Multilingual Speech-to-Speech Translation System. *IEEE Transactions on Audio, Speech, and Language Processing*. 2006. Vol. 14, No. 2. P. 365–376.
11. Somers, H., Diaz, G. F. Translation memory vs. Example-based MT: What is the difference? *International Journal of Translation*. 2004. Vol. 16, No 2. P. 5–33.

Додаткова література

12. Англійсько-український глосарій виробів *Microsoft* / за ред. Б. Рицара. Львів: ЕКОінформ, 2006. 208 с. URL: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Books/SS10_Glossary_Microsoft/SS10_Glossary_Microsoft.pdf
13. Бірюков А. В. Система оцінки якості автоматизованого перекладу. *Вісник Сумського державного університету*. Сер. Філологічні науки. 2004. № 3 (62). С. 42–48. URL: essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/11023.
14. Карабан В. І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. Флоренція ; Страсбург ; Гранада ; Київ : Tempus, 1997. 317 с.
15. Ключник О., Грицик Г. Про труднощі науково-технічного перекладу. *Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах СНД* : матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конф., 17-19 листопада 2012 р. Переяслав-Хмельницький, 2012. С. 187–189.
16. Стахмич Ю. С. Адекватність та еквівалентність перекладу в контексті комп'ютерної лінгвістики. *Вісник Житомирського державного університету*. Філологічні науки, 2012. Вип. 66. С. 235–238.
17. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. Київ : Либідь, 2007. 248 с.
18. Miram, E., Daineko, Gon, A. Basic Translation. / ed. N. Breshko. Kyiv : Elga, 2006. 248 p.
19. Miram, G. Translation Algorithms. Kyiv: Twiminter, 1998. 175 p.
20. Nemeth, Gergely D. Machine Translation: A Short Overview. URL: <https://towardsdatascience.com/machine-translation-a-short-overview-91343ff39c9f>
21. Newmark, P. Approaches to Translation. NY: Prentice Hall, 1988. 302 p.
22. Schaler, Reinhard Localization and Translation. *Handbook of Translation Studies*, 2010, URL: https://www.academia.edu/2124984/Localization_and_translation
23. Trujillo, A. Translation Engines: Techniques for Machine Translation. London : Springer, 1999. 303 p.
24. Wilks Y. Machine Translation. Its Scope and Limits. N. Y. : Springer, 2009. 252 p.